
15

ET SNIGANGREB PÅ ELEVERNE

Af
TOM HERMANSEN
KUNSTFAGLIG KONSULENT,
NY CARLSBERGFONDET

Julie Nord er en af fire kunstnere, som har udført en udsmykning til nybygningen på Marselisborg Gymnasium. Hendes metode er som et detektivarbejde, hvor hun løser gåden ved hjælp af alle de uforudsete detaljer, der opstår på vejen mod målet. "Og kunsten er så at holde sindet åbent, så detaljerne kan slippe ind," fortæller hun i dette interview.

For omtrent to år siden modtog Ny Carlsbergfondet en ansøgning fra Marselisborg Gymnasium, en institution med 750 elever og 90 lærere tæt på skov og strand i det sydlige Aarhus. Gymnasiet, som i forvejen har en fin kunstsamling, ønskede en udsmykning, der kunne berige skolens atmosfære og håndgribelige faciliteter, som består af den historiske hovedbygning og en udvidelse fra 2015 med undervisningslokaler, multihal og kantine.

Fondets bestyrelse valgte at honorere ansøgningen ved at bede fire kunstnere udsmykke fire åbne og arkitektonisk set ens opholdsrum i nybygningen. Tanken var således, at fire vidt forskellige kunstnere skulle løse den "samme" opgave, så man ville kunne opleve, hvordan forskellige formsprog og kunstneriske tilgange fungerer, både hver for sig og i en slags sammenligning.

De fire kunstnere er: Kathrine Ærtebjerg, Jesper Christiansen, Martin Bigum og Julie Nord, og sidstnævnte har vi spurgt om overvejelserne bag hendes del af udsmykningen.

Sidde og stene

Opgaven begyndte med et æstetisk benspænd, fortæller Julie Nord. Den øverste del af den væg, hun skulle arbejde på, består således af nogle ganske store og ganske uskønne lydpaneler, der hverken må tildækkes eller bemales.

"For at fokusere beskuerens syn under lydpanelerne og ikke på dem valgte jeg at behandle udsmykningen som ét samlet hele; som ét sammenhængende billede. Dette var årsagen til, at jeg besluttede at skabe tapetet - af eget design - så væggen kunne fremstå som en slags scenografi. Dermed syntes og synes jeg ikke, det gør noget, at der er visuelt larm rundt om; lydpanelerne, stikkontakter, papirkurve etc. Jeg havde også i tankerne, at rummet først og fremmest bliver brugt til pauser, gruppearbejde og socialisering og er indrettet med små sofagrupper. Her syntes jeg, det var passende med lidt hjemlig stemning i form af den tapetserede væg og portrætternes intime størrelser. Jeg ville gerne lave en udsmykning, der ikke råbte højt, men som kom snigende, når eleverne sidder der med deres

Julie Nord har holdt sin udsmykning i sort/hvid for ikke at overvælde eleverne. Alle fotos: Jens Peter Engedal.

Julie Nord har udsmykket een fløj i Marselisborg Gymnasiums tilbygning. Tre andre tilsvarende fløje er blevet behandlet kunstnerisk af hhv. Kathrine Ærtebjerg, Martin Bigum og Jesper Christiansen.

Julie Nord har fundet inspiration til sine portrætter ved at søge på internettet, men ansigterne har hun bearbejdet og forvansket.

madpakker, lektier og telefoner, og som ved første øjekast er meget dekorativ, men forhåbentlig også tanke- og spørgsmålsvækkende ved nærmere eftersyn. Jeg tænkte, at eleverne skulle have mulighed for at sidde og ”stene”; at fortæbe sig i detaljerne i både tapet og portrætter.”

Opløsning af vanen

Julie Nord har tidligere opbygget ruminstallationer i museumsudstillinger, og således var det at arbejde rumligt ikke en fremmed udfordring for hende, men at tage hensyn til rummets brugere var en ny fremgangsmåde, fortæller hun.

”I modsætning til museumsudstillingerne var det min holdning, at jeg her ikke skulle fylde så meget, men gerne snige mig ind på eleverne, mens de er i færd med andre opgaver. At vælge at lave ungdomsportrætter lå til gengæld til højrebenet for mig, idet jeg i en del år har arbejdet både med portrætter, familie billeder og ”coming of age-tematik”. Jeg vil beskrive væggen som en serie af skolebilleder, hvor hver person er vendt frontalt mod beskueren, og hvor billedet er skåret ca. samme sted på brystet.”

Hvad mener du med coming of age-tematik?

”Helt basalt interesserer jeg mig for vanetænkning og opløsning af samme; de øjeblikke, hvor det hele skrider. Det er her ”coming of age-tematikken” viser sig – som et sted i livet, hvor en masse forestillinger smuldrer, og man som ungt menneske befinder sig i et mere eller mindre ustabil tomrum, indtil man – måske – finder sig til rette i nye virkelighedskonstruktioner. Det er også her, man for alvor støder

ind i ideen om identitet og de eksistentielle spørgsmål, der er forbundet hermed. Ofte på et meget banalt plan.

Jeg kan eksempelvis huske, hvordan jeg havde mange overvejelser, da jeg skulle købe min første deodorant – af mærket Date. Der var seks forskellige slags med hver sin duft og hver sin kvindetype udenpå. Da jeg var mørkhåret, syntes jeg kun, at jeg kunne vælge mellem de andre mørkhårede, som var den sporty, den dramatiske femme fatale og den blide romantiker i efterårsfarver. Og der stod jeg så med mine flyveører, uro og teenage-melankoli – jeg følte mig generelt på den tid som en chokeret kanin fanget i en bils skarpe forlygter – og anede ikke, hvilken type jeg skulle vælge. Det er denne splittelse i ”coming of age-tematikken”, der tænder mig: friktionen mellem nogle fasttømrede ydre billeder og konstruktioner og så et langt mere udefinerbart, uroligt og ofte mørkt indre i konstant forandring.”

Spændingen opstår

”Jeg ser det i øvrigt ikke som en tematik, der stopper, når man er blevet 20 år. Men det er i teenage-årene, fænomenet indtræder første gang og i uforlyndet form, og dette er nok årsagen til, at genren er så populær, også for fuldvoksne, i både litteratur og film, fx *The Catcher in the Rye*, *Glasklokken*, Harry Potter og *Skam*.”

Mange ”coming of age-værker” har netop en vekselvirkning mellem det dekorative og det farlige.

”Selv tænker jeg mere på det som det dekorative og det uventede. Ofte bliver noget netop opfattet som

Ny Carlsbergfondet bestræber sig på med sine udsmykninger at engagere beskuerne på aktiv vis.

Identitetsdannelse er et centralt begreb for Julie Nord. Hvordan finder man sig selv på tærsklen mellem børne- og voksenliv.

farligt eller uhyggeligt, når det opstår i en uventet sammenhæng. De to ting er i al fald uløseligt forbundet for mig. Den ene pol mister sin værdi uden den anden: Det dekorative har ingen funktion for mig, hvis der ikke samtidig er noget på spil, noget på hjerte, om man vil. Og det farlige og foruroligende er nødt til at have et tilforladeligt - her dekorativt - fundament for at give mening. For mig er den visuelle forførelse et meget vigtigt element i værket, men aldrig et mål i sig selv, ligesom det at bruge "det farlige" alene for chokkets skyld også virker omsonst. I bund og grund stræber jeg efter, at disse modpoler skal forbinde sig rimeligt sømløst og selvfølgelig med hinanden. Det er nok der spændingen opstår, fordi vi forventer, at modpolerne skal være tydelige, men hvad er egentlig hvad?"

Hvor finder du din visuelle inspiration?

"Jeg finder i høj grad inspiration i at se på store mængder billeder og fotos. I dette tilfælde alle de ofte meget opstillede ungdomsfotos, jeg fandt på nettet, men også fx afrikanske masker, automattegning, victorianske tapetmønstre, tekstildesign fra 1970'erne, The Arts and Crafts Movement, Outsider Art, psykedeliske mønstre, Manga, etc. Jeg

bruger lang tid på at se på alt dette materiale og laver mange hurtige skitser ud fra de ideer, jeg får af at se på billederne. Alle disse billeder fungerer som en slags stream of consciousness-generator, hvorfra de endelige portrætter vokser."

Ordløse timer

"De færdige portrætter er ligeledes sammensatte af forskellige udgangspunkter og genrer, f. eks. "Youth no. 5": Her har jeg fundet et portræt af en amerikansk High School-pige med stort Farrah Fawcett-agtig hår. Jeg tegnede håret frit op på papiret med pen og blæk og lod det, der skulle være hendes ansigt, udskifte med en lille afrikansk maske i sort/hvid. Det halv-abstrakte plantemønster på hendes tøj er valgt for at samle billedet og gentage bevægelsen fra håret. Baggrunden er grafit, hvilket både skaber kontrast til de skarpe sorte linjer og streger i forgrunden og illuderer en eller anden form for mystisk tåge."

Formår du at slå hjernen helt fra, mens du laver de første streger og skitser?

"Det er i al fald en meget ordløs proces for mig. Jeg plejer at kalde det, at jeg skal ned i kaninhullet. Jeg

Jeg ville gerne lave en udsmykning, der ikke råbte højt, men som kom snigende, når eleverne sidder der med deres madpakker, lektier og telefoner, og som ved første øjekast er meget dekorativ, men forhåbentlig også tanke- og spørgsmålsvækkende ved nærmere eftersyn. Jeg tænkte, at eleverne skulle have mulighed for at sidde og "stene"; at fortabe sig i detaljerne i både tapet og portrætter.

Julie Nord har ofte tegnet kønne, unge piger, men der lurder som regel noget farligt i baggrunden.

Marselisborg Gymnasium har lagt en plan for aktivt at inddrage den nye kunst i dagligdagen, bl.a. i kraft af et digitalt undervisnings- og formidlingsmateriale udviklet af fond og gymnasium i samarbejde.

slår så vidt muligt analyseapparatet fra og lader mig lede af rent visuelle impulser og fornemmelser. Jeg sidder ofte på gulvet i mit atelier i timevis og roder rundt mellem meget forskellige bøger og billeder i store mængder. Jeg har som regel en grundidé og en plan, som f. eks. portrætter, men i min søgen er der altid en masse andre billeder, der slipper ind ad øjenkrogen, hvilke min hjerne så sammensætter på nye måder. Lidt som en snebold, man triller ned ad en bakke, så den bliver større af sig selv. Det adskiller sig nok fra f. eks. surrealisterne og siden CoBrA i kraft af, at jeg har en eller anden form for forudbestemt tematik eller motivramme i hovedet, inden jeg "gi'r los". Det er lidt som et detektivarbejde, hvor jeg først og fremmest løser gåden ved hjælp af alle de uforudsete detaljer, der opstår på vejen mod målet. Kunsten er så at holde sindet åbent, så de kan slippe ind."

Tapetet ligner i høj grad et resultat af hurtige visuelle impulser?

"Ja, tapetet er én stor telefongtegning, fri fantasi hedder det vist; dvs. at jeg er begyndt med et motiv i et hjørne af papiret og så bare har arbejdet derudad uden analyser eller betydninger. Jeg er selv ret vild med nogle af de mindre motiver, der er opstået vilkårligt via de mellemrum, nogle af de større figurer har skabt, f. eks. den lille drage med stribet sløjfe om halsen og røde helikoptere i munden, og fisken med indianerfjer og tandstæt i maven er også rimelig sær. Tapetet er virkelig én stor febevildelse, hvor intentionen har været, at det skal være lidt svært at holde fokus, fordi der hele tiden er et andet motiv, der slynger sig med ind i ens synsfelt."

"At vælge at lave ungdoms-portrætter lå til højrebenet for mig, idet jeg i en del år har arbejdet både med portrætter, familie-billeder og "coming of age"-tematik," siger Julie Nord.

